

Deze update is helemaal gewijd de grote zelfstandig werk opdracht:

PRENTENBOEK.

Een opdracht waarmee de kinderen enthousiast aan de slag zijn gegaan!

De opdracht: maak een prentenboek met als basis een zelfverzonnen fabel

Hoe ziet dit project eruit?

- tekenen

We zijn begonnen met een oefening in anders tekenen. We hebben een aantal tekeningen bekeken en besproken van Quentin Blake. De tekenaar die illustraties gemaakt heeft in boeken van Roald Dahl.

Vervolgens hebben de kinderen geoefend met die stijl in een opdracht waarbij ze 4 palmbomen tekenden en in houding en kleurgebruik vier verschillende stemmingen of eigenschappen moesten uitbeelden. Daar kwamen heel mooie palmbomen uit: een bange, een ijskoude, vrolijke, boze enz...

De boodschap: zoek de uitdaging in creativiteit. Dat kan bijvoorbeeld zijn door een andere tekentechniek te gebruiken dan je normaal altijd doet.

- fabel

In de daarop volgende les hebben de kinderen geleerd wat de kenmerken van een fabel zijn:

- kort verhaal
- dieren en/of dingen hebben menselijke eigenschappen: kunnen praten, hebben gevoelens
- er zit een duidelijke les in.

We hebben een animatie gekeken van de fabel 'de krekel en de mier', met de kijkopdracht: welke boodschap zit hierin? Als je niet werkt, krijg je ook geen eten.

- prentenboek

Vervolgens heb ik het prentenboek 'Frederick' van Leo Lionni aangeboden. Ik besprak vooraf met de kinderen dat je op verschillende manieren naar een prentenboek kunt kijken. Als lezer (kleuter) of als prentenboekenschrijver. De kinderen pakten dit goed op en luisterden en keken goed bij de boekpresentatie.

In dit boek wordt de les van een fabel van La Fontaine 'De krekel en de mier' omgedraaid.

In 'de krekel en de mier' werken de mieren heel hard en de krekel maakt alleen maar muziek. Als de winter komt sterft de krekel. De mieren hebben geen boodschap aan de waarde van de muziek van de krekel. Je hebt niet meegeholpen met eten verzamelen, dan krijg je ook niets. (In de animatie loopt het verhaal anders af: de krekel gaat de volgende herfst wel helpen en mag de winter bij de mieren blijven. Vroeger was het leven harder.....)

Leo Lionni laat in 'Frederick' één muis zien die in de zomer geen voedsel, maar zonnestralen, kleuren en woorden 'verzamelt'. Wanneer aan het einde van de winter het voedsel op is, helpt hij de andere muizen het laatste stukje van de winter door met behulp van zijn herinneringen. Hij schreef deze fabel als aanklacht tegen de houding van de overheid tegenover kunstenaars in dat land.

Dit was gelijk de start van de grote opdracht: Schrijf zelf een fabel en maak daar vervolgens een prentenboek van.

We hebben 'Frederick' uitgebreid bekeken en besproken. Wat valt je op aan tekst, tekeningen en de combinatie van die twee? Welke techniek is gebruikt? Hoe worden dingen uitgebeeld, hoe versterkt dat het verhaal? Enz. enz.

- aan de slag

De kinderen gaan hun eigen fabel schrijven. Daarna volgen twee lessen waarin zij zelf prentenboeken heel goed gaan bekijken. Drie boeken gaan zij heel uitgebreid bekijken. Ze maken er een soort boekverslag van, maar dan vooral met het oog op hun eigen auteurschap. Dus ze moeten boeken uitkiezen waarin iets zit dat ze in hun eigen prenten boek willen gaan gebruiken.

Die prentenboeken bestel ik altijd bij de bieb. Dit jaar waren het er 43, dus voor de kinderen een ruime keus. De kinderen vanaf het begin opvallend enthousiast!

Ik had de boeken vóór de les op de grote tafel achter in de klas gelegd. Bij binnenkomst liepen alle kinderen gelijk naar deze tafel en begonnen in de boeken te bladeren en met elkaar erover te praten. Ze vergaten helemaal om met hun denkspel te starten! In andere jaren gebeurt het regelmatig dat een paar kinderen eerst overtuigd moeten worden dat prentenboeken niet kinderachtig zijn, maar in deze groep was dat absoluut niet nodig!

Aan het eind van beide lessen laat ieder kind iets zien uit één van de prentenboeken wat hem of haar opgevallen is. Zo leren ze van elkaar. Ieder jaar weer zie je hoe de kinderen steeds enthousiaster worden. Ze ontdekken hoeveel leuke, interessante en creatieve dingen er zitten in prentenboeken!

En dan volgt het moeizame creatieve proces: zelf een prentenboek schrijven.

De belangrijkste kenmerken moeten er wel in komen:

- tekst en verhaal vullen elkaar aan
- niet te veel tekst
- er zit een vorm van gevarieerde herhaling in

En daarnaast natuurlijk:

- het is een fabel

De kinderen gaan eerst een 'storyboard' van hun boek maken. Die term komt uit de filmwereld waarbij de regisseur van elk shot een tekening laat maken. Hier betekent het dat de kinderen op 1 of 2 a4-tjes de bladzijden in het klein tekenen en erbij schrijven welke tekst erop komt. Zo kunnen de kinderen vooraf bedenken hoe de compositie van de bladzijden wordt.

- Planning een stapje verder

Bovendien weten ze dan al in een vroeg stadium hoeveel bladzijden hun boek gaat krijgen. En dat is belangrijk voor de lange termijnplanning! Het aantal weken dat ze eraan kunnen werken staat vast. Voor de laatste 8 weken krijgen ze een planningblad waar de weken met de datum erbij al op staan. Maarrr.... Hebben jullie wel elke week 4 dagen? Kamp, excursies, studiedagen, toetsdagen.... Er zijn heel wat bijzondere dagen. Ga het vragen bij je juf of meester en schrijf in je planning erbij hoeveel dagen er echt overblijven voor de 2 uur zelfstandig werk. En plan vervolgens in één keer in hoe de hele planning er uit ziet: hoeveel bladzijden per week? Hoeveel tijd heb je nodig voor de voorkant, achterflaptekst, controleren van je hele boek? Dit is echt een leveltje hoger plannen, en de kinderen moeten zelf actie ondernemen!

Er zit geen rek in de planning, want deze gaat tot de op één na laatste plusklasles. Wel mogen de kinderen de laatste drie weken ervoor kiezen om ook thuis aan het boek te werken. Maar het streven is om het goed te plannen en het helemaal in de zelfstandig werktijd af te krijgen!

Gedurende deze maanden is er daarnaast elke les in de plusklas een half uur waarin de kinderen aan hun prentenboek kunnen werken en met hun vragen bij mij kunnen komen.

- Een echt boek

Als de boeken klaar zijn, neem ik ze mee naar de copyshop om er een echt boek van te laten maken met een plastic voor- en achterkant. Ik ben benieuwd wat voor creatieve ideeën er dit jaar uit de kinderen opborrelen. En vooral of de kinderen leren hun creativiteit te ontwikkelen. Want ook creativiteit kun je leren!

In de project lessen over ACP-denken (analytisch, creatief, praktisch) hebben de kinderen al leren kijken naar zichzelf en ontdekt welke manier van denken bij hen sterker en minder sterk is. Maar ook dat je in alle drie manieren van denken beter kunt worden door er aandacht aan te geven en ermee te oefenen. Bij rekentijger stond vooral analytisch denken in de aandacht, bij deze opdracht wordt dat creatief denken.

En als je een prentenboek hebt gemaakt, moet je het natuurlijk ook gebruiken! In de laatste schoolweek gaan de kinderen in overleg met een juf uit de kleuterafdeling hun eigen boek presenteren aan de kleuters!

Marco Elsenbroek